

NIBIONORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM)

Dato: 16.05.2025
Deres ref: 25/2742
Vår ref: 25/00842-1

NIBIO
Postboks 115, 1431 Ås
Tlf: 406 04 100
post@nibio.no
nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Innspill ny VKM strategi

Det vises til deres epost 8. mai 2025 med invitasjon om å gi innspill på ny strategi for VKM i perioden 2025-2028.

NIBIO mener overordnet at strategien er god og i henhold til hensikten at den skal være kort og overordnet, og den skal beskrive retning for VKM.

Imidlertid vil vi uansett komme med følgende bemerkninger:

- Det refereres til DFØs evalueringsrapport som det mest sentrale grunnlagsdokumentet til strategien. Tross dette så nevnes ikke flere sentrale anbefalinger fra DFØ for eksempel knyttet til rekruttering og økonomisk godtgjøring der DFØ påpeker at systemet er sårbart og uforutsigbart, og at VKM gjør seg avhengig av arbeidskraft som ønsker og har anledning til å bruke fritiden til VKM-arbeid. FFA har også påpekt dette i et brev til HoD datert 10. mars 2025.
I oppsummeringen fra DFØ heter det følgende:
Kunnskapsinstitusjonene bør kompenseres for tap av inntekter som følge av at deres ansatte arbeider for VKM
Ekspertene som er rekruttert til å være medlemmer i VKM kommer i stor grad fra kunnskapsinstitusjoner som får det meste av sine inntekter fra eksterne oppdrag.
Ekspertenes arbeidsgivere opplever dette som utfordrende blant annet fordi det gir tap av arbeidskraft og inntekter for kunnskapsinstitusjonen. For å bedre forholdet mellom kunnskapsinstitusjonene og VKM og slik sikre at denne modellen er bærekraftig over tid, anbefaler vi at kunnskapsinstitusjonene kompenseres for tap av inntekter som følge av at deres ansatte arbeider for VKM. Dette gjelder primært kunnskapsinstitusjoner som har oppdragsforskning som hele, eller deler, av sitt inntektsgrunnlag.
Pkt 4.5.2 i rapporten utdyper og begrunner anbefalingen.
- NIBIO stiller spørsmål ved operasjonalisering og konsekvensene av første og tredje kulepunkt på satsningsområde 1:
«Vi skal arbeide for flere oppdrag fra nåværende og nye oppdragsgivere»

NIBIO

«Vi skal arbeide for flere oppdrag som går på tvers av fagområder og sektorer»

NIBIO mener at dette kan medføre en nasjonal sub-optimalisering og en økt konkurranse med flere sentrale forsknings-institusjoner, herunder for eksempel NIBIO. Norge er utrustet med et bredt spekter av forskningsinstitusjoner som har kunnskapsstøtte for myndigheter, forvaltning og næringsliv som sitt samfunnsoppdrag.

Vi har vansker med å se fornuften i at VKM tilsynelatende skal utvikle seg som en aktør og konkurrent til de etablerte institusjonenes vel etablerte samfunnsoppdrag. Det kan også være grunn til å stille spørsmål ved om dette vil kunne påvirke VKMs faglige autoritet og integritet på områder der denne autoriteten er grunnleggende viktig for det norske samfunnet. Her tenker vi spesielt på områder knyttet til regelverksutvikling og trygg mat.

Vi vil derfor oppfordre til at satsningsområde 1 revurderes. Isteden burde VKM i sin strategi søke etter økt samarbeid på institusjonsnivå. NIBIO har ikke tro på at VKM med nåværende pool av privat-praktiserende enkelt-eksperter og økonomisk modell kan svare ut fler-sektorielle problemsstillinger.

Med vennlig hilsen

Per Stålnacke, Forskningsdirektør, NIBIO